

Un informe jurídic diu que les concessions de les preses de l'Ebre es podrien revertir per retenir sediments

L'Associació Sediments incorporará el dictamen d'un expert a la denúncia presentada a Fiscalia

Denúncia un cop més la retenció de fangs per la inoperativitat de les comportes de fons dels pantans

Terres de l'Ebre ACN

L'Estat podria, si en tingués la voluntat, revertir les concessions dels embassaments del tram final de l'Ebre -Mequinensa, Riba-roja d'Ebre i Flix-, en mans d'Endesa, en cas de confirmar-se que l'explotació no ha complert les mesures de seguretat en matèria de desguassos de fons. La consegüent retenció de sediments suposaria un risc per a la població que viu aigües avall, a més de greus perjudicis ambientals al Delta. Així ho constata l'informe jurídic, al qual ha tingut accés l'Agència Catalana de Notícies, encarregat per l'Associació Sediments al professor de Dret Administratiu de la Universitat d'Extremadura, Pedro Brufao, que s'incorporarà a la denúncia presentada a Fiscalia contra la gestió de les hidroelèctriques. El dictamen tampoc descarta que existisquen responsabilitats penals.

Brufao, reconegut com un dels experts acadèmics més importants en matèria de dret d'Aigües i de l'Energia a l'Estat espanyol, ha rescatat els decrets originals de concessió i tota la normativa que afecta i condiciona la gestió de les grans preses del tram final de l'Ebre a partir de la seva posada en marxa i fins a l'actualitat. La sospita que l'acumulació de sediments està obstruint uns desguassos de fons inoperatius així com la impossibilitat que els peixos superessen les preses i la manca

d'un règim fluvial ambiental, segons la legislació de pesca, ja podrien servir per a declarar caducades les concessions, remarca.

En la seua denúncia, presentada a principis d'any a la Fiscalia de Medi Ambient de Tarragona i ara traslladada a Tortosa, l'Associació Sediments apuntava, precisament, cap a les mancances en la gestió d'estos elements de seguretat com a arguments de càrrec principals. En un principi, perquè en cas d'una avinguda important de l'Ebre podrien impedir les maniobres requerides per a gestionar l'elevat cabal amb seguretat riu avall, cosa que provocaria el salt de l'aigua i un possible trencament de la presa amb conseqüències potencialment catastròfiques. En el rerefons, però, la seua suposada inoperativitat té greus efectes ambientals, ja que impedeix la necessària arribada de sediments a un delta de l'Ebre que s'enfonsa i que ha retrocedit de forma alarmant durant les últimes dècades.

El dictamen encarregat al professor de la Universitat d'Extremadura recorda que, a partir dels anys 60 del segle XX, les successives normatives de seguretat per a l'explotació de les preses amb centrals hidroelèctriques-amb concessions per a 75 anys -Flix, en marxa des de 1948; Mequinensa, 1964; i Riba-roja, 1967- exigien la instal·lació de desguassos de fons amb capacitat suficient per a controlar la maniobra

Participants a la marxa pels sediments, davant la presa de Riba-roja.

d'emplenament i buidar ràpidament els pantans quan fos necessari. El funcionament d'este mecanisme de seguretat requereix una revisió "com a mínim cada sis mesos".

Quant a les possibles responsabilitats penals, l'informe recorda que el Codi Penal castiga qui, de forma directa o indirecta, acumule sediments i cree dipòsits dins del domini públic hidràulic, i cause, així, danys al sòl, les mateixes aigües o animals o plantes. La retenció de sediments entraria en contradicció amb la normativa de previsió hidrològica i els efectes de l'explotació de les preses en hàbitats protegits, com és el cas concret del delta de l'Ebre, considerat com a Zona Especial de Conservació. En una zona d'estes característiques, i d'acord amb la normativa, els sediments han de "mantenir, com a mínim, l'àrea de distribució

actual coneguda", qüestió que s'incomplix de forma flagrant, precisa. Brufao assenyala també, d'acord amb la Llei de Responsabilitat Ambiental estatal, que la inoperativitat de les comportes de fons implicaria una responsabilitat ambiental de les empreses gestores de les preses i les obligaria respondre pels danys ocasionats, així com a introduir mesures de prevenció.

En el cas del pantà de Riba-roja, entén que l'Ajuntament de Mequinensa podria reclamar responsabilitats patrimonials pels efectes que l'acumulació de sediments procedents del Segre genera en diverses instal·lacions municipals.

L'informe conclou que els arguments acumulats haurien de servir perquè la Generalitat -amb competències al tram català- i el Govern espanyol establissen mecanismes de

col·laboració per a evitar els efectes de l'acumulació de sediments i exigir mesures immediates a Endesa Generació per a evitar-la, fins a arribar a l'execució forçosa, si es donés el cas.

"DEIXADESA DE FUNCIONS"
"Ningú ho havia posat sobre la taula perquè només hi ha les coses que interessin a alguns sectors i denunciem una deixadesa de funcions", va raonar el portaveu de l'Associació Sediments, Josep Juan, que recorda que el dictamen encarregat a Brufao trau a la llum "aspectes de les concessions que fins ara eren desconeguts" i confirma que una gran avinguda, com històricament s'ha produït, és possible. **"Pot tornar a haver-hi una riuada de 10.000 metres cúbics per segon, i la presa de Riba-roja no podria evacuar esta aigua. Això posa en perill tots els pobles riu avall"**, va tancar.

Per la seua banda, Endesa Generació sosté que cada any es fan proves de funcionament dels mecanismes d'obertura dels sistemes de seguretat -la comporta i les dos càmeres interiors- que caldria obrir per a accelerar el desembassament d'aigua. Endesa assegura que es presenten plans de manteniment i emergència i que estan tècnicament preparats per a respondre als requeriments del regulador, la CHE. Amb tot, precisen que no estan obligats a comprovar que pels desguassos hi passa l'aigua, perquè "el regulador no ho demana" i l'operació suposaria activar el pla d'emergència. La companyia reitera que a la paret de la presa no s'acumulen els sediments i que, per tant, no bloquejarien l'entrada d'aigua als desguassos. ■